

Skandalen i Argos

Skandalen i Argos

grekiskt drama i fem akter

av Christian Lanciai (2001)

Personerna:

Agamemnon

Klytaimnestra

Aigisthos

Kassandra

Elektra

Chrysothemis

Orestes

Pylades

Menelaos

Helena

Theseus

Hippolyta

Oidipus

Antigone

furierna (eller erinnyerna, Allecto, Megaira och Tisifone)

tre vakter

tjänare

budbärare

kör av gubbar i Argos

kör av kvinnor i Argos

Handlingen utspelar sig i Antikens Grekland i förhistorisk tid.

Copyright © Christian Lanciai 2001

Skandalen i Argos

Akt I scen 1.

Borgen i Argos med borggård och murar och vaktorn.

vakt 1 Vad är det som pågår här egentligen?

vakt 2 Säg det du.

vakt 1 Vi lever i limbo och vet varken ut eller in.

Vi hänger alla i luften och vet inte om vi går mot lyckligare tider eller rakt mot undergången, men ärligt talat så talar allting för det senare.

vakt 2 Jag håller med dig, och det gör väl alla.

vakt 1 Ändå blir det ingen lösning på situationen. Vi är på glid i utförsbacken som drottningen själv.

vakt 2 Men säg det inte så hon hör det.

vakt 1 Alla talar om det, och hon struntar i det.

vakt 2 Ändå föredrar hon att slippa höra det öppet själv, och hon har ändå makten.

vakt 1 Tala om kvinnlig makt. Det funnes ingen sådan om det ej var för män som frivilligt går under toffeln.

vakt 2 Och det har män alltid gjort, och därför har det aldrig funnits någon ordning i världen.

vakt 1 Och det lär det inte bli heller, förrän Agamemnon eventuellt kommer hem, om han inte ligger stupad som alla andra vid Troja.

vakt 2 Oddsens är emot oss och mot hela världsordningen och har alltid varit det.

vakt 1 Ändå går egendomligt nog mänskligheten aldrig under men blir ändå i stället värre hela tiden.

vakt 2 (tar 1 på armen) Du nämnde Agamemnon. Se där. (*visar på ett svagt ljus i fjärran*)

vakt 1 Ett ljus! En eld!

vakt 2 Det kan bara betyda en enda sak.

vakt 1 Du sa det. Det omöjliga har inträffat.

vakt 2 Fallet är Troja! Konungen kommer hem!

vakt 1 Efter tio år. Otroligt.

vakt 2 Det måste vi fira.

vakt 1 Det måste hela världen fira.

(*till en tjänarinna som går med vattenkruka nedanför*) Du där!

pigan Försök inte! Jag arbetar!

vakt 1 Nej, nej, missförstå mig inte!

pigan Manligt tilltal kan aldrig missförstås.

vakt 1 Det är ju inte det saken gäller!

pigan Vad gäller den annars?

vakt 2 Var inte så förbaskat ouppfostrad och oförskäm, flicka lilla! Här är något på gång!

pigan Jag är inte intresserad. Jag arbetar.

vakt 2 (till 1) Alltid ska de dra sina förhastade slutsatser!

(*till pigan*) Det är inte sex det gäller, din slyna!

pigan Tilltala mig inte då!

vakt 2 Du din hopplösa lantlolla, ser du elden där borta?

pigan Vilken eld?

vakt 1 Är du blind nu också?

pigan Håll käften, din snuskige grovhuggare! Tror du inte jag ser att ni båda är ett par högst ordinära fula fiskar?

vakt 1 Det är inte det saken gäller!

pigan Vad är det för eld ni talar om om ni inte har elden i byxorna?

vakt 2 Är du då lika förkättrad som drottningen?

pigan Jag tjänar henne, din korkskallade bock!

vakt 1 Vem gör inte det?

vakt 2 Men inte nu längre, för Agamemnon kommer hem!

pigan Hur vet du det? (*ställer ifrån sig hinken*)

vakt 1 Det är ju det elden betyder, din kortslutna hönshjärna!

pigan (*ser elden*) Ni har faktiskt rätt. Det är den givna signalen. Det är Trojas undergång. Och den har vandrat längs kusterna i hur många dagar och nätter? Säkert en månad. Då kan Agamemnon och Menelaos redan vara tillbaka....

vakt 2 Det är ju det vi säger!

pigan Varför sade ni inte det genast? (*rusar ut och glömmer hinken*)

vakt 1 Nu blir det fart på slottet.

vakt 2 Och på hela staden. De har säkert sett det från hamnen redan för länge sen.

vakt 1 Tänk, och vi trodde aldrig den dagen skulle komma.

vakt 2 Och inte den natten heller.

vakt 1 Tänk, Agamemnon kommer hem! Vad ska drottningen säga?

vakt 2 Hon tar säkert väl emot honom.

vakt 1 Se, här kommer det folk.

vakt 2 Hoppet vaknar hos mänskligheten. Måtte det aldrig dö.
(*Den ena kören, gubbarna, kommer in på borggården med facklor.*)

gubbkören (*några*) Vår herre är nära. Bered dig på konungslig ankomst, o Argos!

(*några andra*) Äntligen står vi nu inför den så efterlängttade dagen!

(*andra*) Fallet är Troja! Och segern är Hellas! Till slut har vi vunnit!

(*de första*) Nu väntas i triumf Menelaos och kung Agamemnon

(*de andra*) i storslagen glans och i härlighet större än någonsin!

(*de tredje*) Nu juble Peloponnesos från Argos till Pylos

(*de första*) och genljude hela vårt Hellas av glädje och fröjd utan ände!

(*de andra*) Ty fallet är Troja, och Hellas är segrare nu över Asien!

(*de tredje*) Och makten är kung Agamemnons, den störste av kungar i Hellas!

Klytaimnestra (*visar sig praktfullt klädd på muren*)
Det är alltså sant. Agamemnon har segrat. Allt återgår till det normala, men det efter tio års väntan.

en tjänare Min drottning, jag hoppas att det inte misshagar er.

Klytaimnestra Din slyngel, ser jag då ut som om jag grät? Men ett tio års krig sätter själsliga och outplånliga spår. Man kan inte bortse från det som från en parentes.

tjänaren Vi har alla förändrats med åren.

Klytaimnestra Och världen med oss. Den blir aldrig sig lik mer.

tjänaren Men nu hoppas vi att allt återgår till det normala.

Klytaimnestra Försvinn ur min åsyn, din näsvisa gubbe! Din fyndighet i plattityder är rena tortyren!

tjänaren (*går ner, till gubbarna*) Vad oroar drottningen?

en gubbe Fråga ej oss. Fråga henne.

en annan Vi vet nog men vågar ej tala om saken.

Klytaimnestra Min make! I tio år har jag nu väntat, i början med tålmod, trogen som en sjömanshustru. Jag längtade efter dig och sög fanatiskt mig fast vid vart

nyhetsfragment som förmedlades mig från ert evigt förbannade krig. Men så inträdde monotonin. Det blev dödläge. Ingenting hände, och under fem år var det enda jag hörde från Troja, att alla de härliga kämparna, Aias, Akhilleus, min Agamemnon, hans bror Menelaos, min svåger, och fast till och med Diomedes blott grälade inbördes om stulna frillor, som de gick och tog från varandra. Var kriget om Troja då bara ett frillornas krig med min syster Helena i spetsen som bas för en epidemi av tilltagande otrohet, som krävde männens liv för deras dumhet? Så mäktiga frillor har världen ej skådat, som då störtar Hellas i tio års krig bara för sina nycker. Då glömde jag dig, Agamemnon. Då var du ej mer värd än usla Helena, min syster, som störtade världen i olycka, om du för hennes skull deltog i grekernas krig emot Troja blott för att där kivas med andra hellener om varandras våldtagna frillor.

(pigian kommer) Har Elektra hört nyheten?

pigan Hon kommer.

Klytaimnestra Min nunnesterila och tråkiga dotter, som ägnar sig bara åt plikter i from exemplariskhet blir väl den enda som gläds, Agamemnon, åt att hon åtminstone nu får tillbaka en fader. Det vet alla gudar, att min enda känsla är likgiltighet.

en gubbe Här kommer Elektra.

Elektra (klädd i grått, barfota, som en askunge) Min moder, du kallar mig ut ur min ensliga boning. Vad tvingar mig ut ur mitt kloster?

Klytaimnestra Kom upp hit, min dotter. Ett ljus har tänts långt bortom haven som borde uppfylla ditt hjärta med glädje.

Elektra Har Ilion fallit? *(går upp)*

Klytaimnestra Den stora dagen är här, som vi väntat på i tio år. I triumf skall nu kungarna komma tillbaka, din far Agamemnon och kung Menelaos av Sparta.

Elektra Då kommer min moster Helena hem även?

Klytaimnestra Det får vi förmoda. Om elden har tänts som förkunnar att Ilion fallit så bör vi förvänta oss att alla kommer tillbaka.

Elektra Jag tror det ej förrän jag själv här får skåda min far.

Klytaimnestra Du är realist, min Elektra, som din egen moder.

ett ilbud (inkommer) Agamemnon har landstigit nere vid kusten! Han ville ej dröja men valde att komma hit genast! Han kommer med förtruppen på sin triumfvagn!

Klytaimnestra Då skall han få sitt livs mest värdiga mottagande! Gubbar, sätt fart på benen! En festtaffel skall finnas dukad och klar när han kommer! Här skall han bli hälsad med festspel och välkomstbankett, röda mattor och färdiga bad! Rör på påkarna gubbar! *(klappar i händerna. Gubbarna sätter fart.)*

Elektra Mor, ärligt talat, så verkar du ej särskilt glad.

Klytaimnestra I tio år har han bedragit mig med sina frillor i Asien. Din egen syster blev offrad vid Kalchis blott för att hans krig skulle få vind i seglen. Här har jag gått ensam i ett helt decennium och väntat på honom när han lekte rövare med sina frillor. Elektra, jag gör blott min plikt. Vänta dig inga känslor från mig. Ha dem själv, om du vill, men bespara mig dem.

Elektra Du är bitter, min moder.

Klytaimnestra Han skall få ett värdigt mottagande. Sen får vi se vad det blir för ett liv efter detta.

Elektra Vad menar du?

Klytaimnestra Ingenting. Gå nu och gör dig i ordning.

vakt 1

Jag ser honom komma! En förtrupp med facklor och strängaspel!

Klytaimnestra Kommer han ensam?

ilbudet Han kommer i sällskap.

Klytaimnestra Med sina soldater?
ilbudet Ej enbart.
Klytaimnestra Vem mer?
ilbudet Musikanter och vänner.
Klytaimnestra Ej kung Menelaos?
ilbudet Nej, hans skepp har ej kommit fram. Jag har hört att det blåstes ur kurs.
Klytaimnestra Alltså kommer min make helt ensam?
ilbudet Nej, han står ej ensam på vagnen.
Klytaimnestra Vem står där med honom?
ilbudet Apollons prästinna Cassandra.
Klytaimnestra En flicka!
ilbudet Nej, en av Apollons prästinnor.
Klytaimnestra Vem är hon? Hur ung och hur vacker?
ilbudet En dotter till Priamos, syster till Paris, Helenos och Hektor.
Klytaimnestra En konungadotter!
ilbudet Nej, blott en prästinna hos guden Apollon. Hon sägs vara synsk.
Klytaimnestra Elektra, gå genast och hjälp till med festförberedelserna! Och klä
 upp dig, så att du blir anständig! Det är ej varje dag som du har en egen fader att
 välkomna! Ge dig nu av! Sätt i gång!
Elektra Ja, mor. (*går*)
ilbudet En ädel och from stackars flicka.
Klytaimnestra Ja, för hennes fromhets och ädelhets skull är det mest synd om
 henne. Men ge dig iväg nu, och hjälp till med att öppna stadsporten för Agamemnon!
 När Troja har fallit skall samtliga dörrar i Hellas blott öppnas för honom.
en gubbe (till en annan) Vad tror ni om drottningens uppsåt?
en annan Hon verkar allt anstränga sig för att ta emot konungen väl.
gubbe 1 Ja, men sedan?
gubbe 2 Man vet aldrig vad kvinnor tänker.
Klytaimnestra (ensam) Tänk snabbt, Klytaimnestra! Allt Hellas och hela vår framtid
 beror av ditt mottagande av din make! Skall du vara honom till lags eller ge honom
 vad han förtjänar för tio års lidanden? Han stal din dotter och gav dig ett helvete.
 Skall han belönas där för? Eller har du en kvinnas rätt att ta din rätt i din hand och ge
 dig själv ett nytt och fritt liv? Vad blir priset? Det är mitt problem. Alla räkningar
 kommer i efterskott. Festen först, räkningen sen. Ingen fest, ingen räkning. Men om
 man kan smita från räkningen? Där ligger frestelsen i sin fullständiga
 oemotståndlighet.
damkören (träder in) Konungen nalkas med facklor och festhekatomber.
andra delen Strö rosor och palmer på konungens väg till banketten.
tredje delen I triumf är han kommen som segrare efter ett världskrig.
första delen (dansar fram och strör blommor) Strö violer och doftande nektar för
 konungens fötter.
andra delen Fyll Argos med dofter av honung och ljuvlig parfym.
tredje delen Rulla ut sammetsmattor på varenda stig han beträder.
första delen Ty helig är vägen han vandrar, den härlige segraren.
andra delen Må alla stenar försvinna från under hans fötter.
tredje delen Må marken bli jämn och som mjukaste dun för hans fjät,
första delen ty han kommer i ära och glans som skall skina för alltid
andra delen och aldrig på något sätt avmattas. Hell, Agamemnon!
tredje delen Vårt lands störste konung för eviga tider!

(Portarna slås upp. Festtåget inkommer med dans och spel och kung Agamemnons triumfoagn i centrum. Ombord med honom är Cassandra.)

Klytaimnestra Rulla ut mattorna! Inte ett damm får beröra hans fot!

(Röda mattor rullas snabbt ut hela vägen från slottsingången till vagnen.)

Agamemnon Detta kallar jag då ett i högsta grad kungligt mottagande.

Klytaimnestra Härlige konung, min make! Välkommen tillbaka! Vi möter dig med hela Hellas generositet och osvikliga prakt!

Agamemnon Drottning, hustrun min, detta är nästan för mycket.

Klytaimnestra För mycket av vad och för vem? Kan det vara för mycket för tioårskrigets och Trojas besegrare?

Agamemnon Ej var jag ensam.

Klytaimnestra Men du var dock konungen.

Agamemnon Det hade aldrig gått utan Odysseus och Nestor.

Klytaimnestra Ej heller utan min syster Helena och gänget av skurkar i Troja.

Agamemnon Vad firar vi? Bara en masslakt på tusentals män helt i onödan och en förintelse av en oskyldig och blomstrande handelsstad.

Klytaimnestra Men det är över nu och du är hemma.

Agamemnon Jag tackar dig, drottning, men jag kan ej tvinga mig till att beträda din blodröda matta.

Klytaimnestra Är kung Agamemnon då skrockfull och rädd?

Agamemnon Vi blir alla med åren mer känsliga. I denna matta kan jag ej se annat än oskyldigt blod.

Klytaimnestra Det är tyg blott som färgats.

Agamemnon Av blod?

Klytaimnestra Nej, av blommor och safter.

damkören Träd fram, Agamemnon, på triumfstigen som du förtjänat.

del 2 Av salvor är tygerna färgade för att försköna din fot.

del 3 Dina fjät äro heliga för oss, ty du är oss helig som konung.

del 1 I tio år var du förlorad som konung, men nu är du hemkommen.

del 2 Aldrig har Hellas sett en större segrare än Agamemnon.

del 3 Du är redan en nationalsymbol för alla grekiska länder

del 1 från Asien och Cypern, från Pontus och Tarsus till Kreta och Malta, Illyrien, Italien och Herakles stoder.

del 3 Din ära är evig, och så vare hela din prakt,

del 1 store konung, den sällaste av alla män!

del 2 I palatset ditt väntar en välkomstbankett med ett bad.

del 3 Du skall alltid bli tjänad som den högste kungen av Hellas.

Agamemnon Jag tackar er, flickor. Vad är det, Cassandra?

Kassandra Gå ej in i borgen.

Agamemnon Och varför ej det?

Klytaimnestra Vem är hon?

Agamemnon En Apollons prästinna från Ilion. Hon anses rubbad, men jag tycker hon är mer synsk.

Klytaimnestra Väl ung och väl vacker för att vara helig.

Agamemnon Cassandra är jungfru i tjänst hos Apollon som hans profetissa.

Klytaimnestra Jag vet vem hon är. Hon är syster till Paris, som stal din brors maka, min syster Helena. Var är de för resten?

Agamemnon De var på ett annat skepp och drevs ur sikte för oss av en storm.

Klytaimnestra Då kommer de aldrig tillbaka.

Agamemnon Vad är det, Cassandra?

Kassandra Jag ser bara blod. Nej, jag ser även annat men mest bara blod.
Agamemnon Och vad är det andra du ser?
Kassandra Bara elände. Mord och elände.
Klytaimnestra Din medhavda flicka tycks ej komma hit i en positiv disposition.
Agamemnon Vi brände ju ner hennes stad. Vad har hon då att vara så tacksam för? Hon ville helst dö i Trojas ruiner med sin far och konung.
Klytaimnestra Och varför lät du inte henne få sin vilja fram då?
Agamemnon Om kvinnor fick sin vilja fram skulle världen ej mer finnas till.
Klytaimnestra Om hon fruktar för borgen så kan hon ju bli kvar här ute.
Agamemnon *Kassandra*, jag måste ta hand om min hustru och gå in i borgen för att återtaga mitt ämbete.
Kassandra Ingenting kan hindra segraren från att ta ut konsekvenserna av sina segrar.
Agamemnon Där sade du sant.
Kassandra Men i borgen är segraren icke en konung men otukt allenast.
Klytaimnestra Vad menar hon?
Agamemnon Fråga ej mig.
gubbkören (avsides) Vi vet nog vad hon menar.
gubbar (ur gubbkören) Vi anar det också.
Agamemnon Vad är det som pågår?
Klytaimnestra Vad önskar du först, *Agamemnon*? Ditt bad eller måltiden? Du måste väl vara trött och rätt smutsig nu efter din resa. Ditt invigningsbad till din eviga härlighet väntar på dig.
Agamemnon Och för att komma dit måste jag stiga ner och bevandra din blodröda matta?
Klytaimnestra Det gör inte ont. Och den leder till borgen, till makten och till din gudomliga härlighet.
Agamemnon Hustru, vad är det du vill? Du försöker väl inte förföra mig?
Klytaimnestra Stig bara ner. Sedan ordnar sig resten.
Agamemnon Jag tror att du har någon sorts överraskning på gång.
Klytaimnestra Du får se.
Agamemnon Något större än alla de här välkomstceremonierna.
Klytaimnestra Jag har ej sagt något. Dra dina slutsatser ensam. Vem vet? Kanske väntar dig inne i borgen ditt livs överraskning?
Agamemnon (bestämmer sig, kliver ner) Jag tar badet först.
Klytaimnestra Ja, det skulle jag också ha gjort. (*tar emot honom. De omfamnas.*)
Kassandra (skriker) Jag ser barnens lik! De blir uppätta av egen fader!
Agamemnon (avbryter sig) Vad är det, *Kassandra*?
några gubbar Hon ser något ur det förflutna.
andra Det måste vara Thyestes ohyggliga måltid.
tredje Men hur kan väl hon veta något om det?
Agamemnon Hur kan du veta något om farbror Thyestes, *Kassandra*?
Kassandra Jag ser vad jag ser, och jag kan ej förneka det.
Klytaimnestra Låt henne se vad hon ser. Vi kan ej neka henne det. Kom! (*vill föra honom mot borgen*)
Agamemnon Jag lyder dig, hustru, min älskade värdiga drottning.
(De går tillsammans upp mot borgen, han på mattan, hon bredvid, medan flickorna strör ut blommor för hans fötter och dansar omkring.)

Kassandra

Ja, dansa, ni tärnor, på dödens ofarbara stig!
Strö ut blommor för offret och dansa för döden
så han grinar mer än ihjäl sig av löje och hån!
Bred ut dofter och palmer att jämna ut vägen för honom,
att lien må härja mer fritt och mer godtyckligt
och med mer svängrum för raskare hårdare tag!
Dansa ystert ihjäl er av glädje inför dödens altare,
skratta av glädjens obotliga livshysteri, fläkta bort illusionerna
av alla onda otänkbara drömmar, och låt illusionen få härska!
Han ensam är konung av Hellas! Han ensam är mäktig i världen!
Det finns ingen makt utom glädjens förytligade illusion!

Klytaimnestra Men vad är det din frilla så ursinnigt dillar om?
Agamemnon Fråga ej mig. Man begrep sig ej på henne alls där i Troja. Hon
varnade ständigt men blev aldrig tagen på allvar, och därför föll Troja.
Klytaimnestra Och henne tog du med dig hit?
Agamemnon Klytaimnestra, jag lovar, hon var aldrig mer än slavinna. Vi var
aldrig mera än vänner.
Klytaimnestra Så vacker och expressionistisk och ung. Om hon hade en oskuld,
så var du den siste i världen att motstå den.
Agamemnon Hon är en helig prästinna. Du gör bäst i att lämna henne i fred.
Klytaimnestra Så som du har det gjort, Agamemnon?
Agamemnon Du ser henne bara som frilla. Jag ser henne bara som helig
prästinna.
Klytaimnestra Jag ser henne bara som kvinna, och hon kom tillsammans med
dig.
Agamemnon Men som fånge allenast.
Klytaimnestra Ja du, försök inbilla det någon annan.
(*De går in. Dörrarna sluts bakom dem.*)

Kassandra

Nu döljer sig brottet i lönn bakom scenen.
Nu smyger sig djävlarerna fram för att slita vart hjärta i stycken.
Nu börjar den nya förfärliga tiden för alla.
gubbe (vädjande) Vad är det du spår, o prästinna?
Kassandra Blott ofärd för alla! Vad som hände Troja är inget mot vad som
skall hända ert konungahus.
en kvinna Men vad är det hon säger?
gubben Hon är bara galen och dillar.
kvinnan Ja, hon verkar minst sagt hysterisk.
Kassandra Ni får kalla mig vad ni vill, men jag säger blott sanningen. Jag
kan ej säga nåt annat. Ni må kalla den sedan ond eller galen, hysterisk och omöjlig,
men den förblir ändå alltid i alla fall sanningen.
gubben Vi måste höra på henne. Vi kan inte bara slå dövörat till vad hon säger.
kvinnan Och hon är en kvinna, en syster och helig dessutom. Om kvinnan
skall tiga i livet så är livet dödfött och bara en långtråkig öken av ödslighet.
gubben Tala, Kassandra! Vi lyssnar!
Kassandra För ut stackars syster Elektra. Hon måste få höra vad jag har att säga.
gubben Elektra? Den askungen? Barfota flickan i säckväv och ovårdat
oflätat hår, som blott gör bot för alla i evighet?

Kassandra Ja, ty hon är nu min syster, mitt öde är hennes, men hon skall i motsats till mig leva vidare.

gubben (till kvinnan) Hämta Elektra!

kvinnan Här kommer hon själv. (*Elektra gör entré, barfota i utslaget hår.*)

Elektra Här är jag, *Kassandra*. Vad ville du mig?

Kassandra Hör på mig, kära syster. Bli icke chockerad.

Elektra Jag tillbringar mitt liv i bön under späkning och nykterhet. Ingenting kan skrämma mig.

Kassandra Ja, så säger de alla tills någonting händer dem. Men sedan är det förkylt. Tro ej någonsin mer på dig själv, kära syster i ödet, ty jaget är värdelöst. Själen, som ingår i alla, är ensam av någon betydelse. Mot den försvinner all självkänsla och all självhärlighet i hela världen.

Elektra Till saken, min syster.

Kassandra Det rustas till fest där i borgen?

Elektra Min moder har slagit på stort. Men min fader vill först gå i badet.

Kassandra Ja, givetvis, ty han är dammig och smutsig och vill gärna skruda sig i rena kläder inför återkomsten. Men han anar aldrig vad det är för svepningar som han skall skrudas i.

Elektra Syster *Kassandra*, vad är det du insinuerar?

Kassandra Men du, goda syster *Elektra*, skall klara dig och leva vidare för att ge all den hjälp din bror *Orestes* skall sedan behöva för att komma åt all den ondska som utgör all makten i *Argos*.

Elektra Du talar förtäckt i vidskepliga och fördomsfulla utsagor.

Kassandra Det gjorde jag alltid i *Troja* men fick alltid rätt. Och nu gör jag det här som slavinna i *Argos* igen och skall åter få rätt. Men det är sista gången jag gör det.

Elektra Förklara dig! Allt vad du säger är dunkelt.

Kassandra *Apollons* prästinna behöver ej närmre förklara sig. Guden förklarar sig tydligare genom sin egen verklighet.

Elektra Du bara hotar och insinuerar men kommer ej med något klart.

Kassandra Jag har sagt allting vad som behövs. Verkligheten får utlägga resten.
(*kliver ner från vagnen*)

Elektra Vad tänker du göra?

Kassandra Vad har jag att göra? Det enda jag kan göra är att i ödmjukhet följa mitt öde i enlighet med min gudomlige herre *Apollons* beslut. (*går mot borgen*)

körledarinnan (för damerna) Men du vägrade ju att gå in.

Kassandra Det var då det. Men nu börjar tiden bli mogen.

Elektra För vad?

Kassandra Kan du ej lägga hop två och två, kära syster i ödet? Du vet ju som en i familjen vad din familj brukat ha för sig. Jag såg genom gudens blick måltiden som med stor frikostighet blev serverad din farfars bror *stackars Thyestes*. Med god aptit njöt han av köttet av sina två barn utan att veta om att de slaktats och enkom för honom.

Elektra Det var för en evighet sedan.

Kassandra Och du har glömt bort det. Det brukar man göra. Man brukar förtränga bedrövliga minnen, men de kommer alltid tillbaka och gör sig i evighet envist med pinsamhet påminna. Och de har den egenheten, att ju mera de blir förträngda, dess värre blir deras aktualitet. Hade icke *Thyestes* en tredje son som överlevde?

Elektra Han bara försvann. Ingen av oss har någonsin fått veta något om honom.

Kassandra Han bara försvann, men han kommer tillbaka och det i det allra olämpligaste ögonblicket.

körledarinnan Vad vet du om den siste sonen till Thyestes?

Kassandra Absolut ingenting, men jag ser vad jag ser, och jag ser ett stort samband i allt. (*går mot borgen*)

körledarinnan Gå ej in i borgen, Kassandra!

Kassandra Jag måste. Min härskare kallar mig.

körledarinnan Är det din gud eller kung Agamemnon?

Kassandra Båda. Men mest av allt kallar mig din hulda moder, Elektra.

Elektra Vad kan hon väl vilja dig?

Kassandra Bara det samma som hon vill de flesta. Åt helvete med dem!

körledarinnan Kassandra, gå ej in i borgen!

Kassandra Jag måste. Jag har inget val. Din herr fader, Elektra, våldförde mig genom sitt öde. Jag måste nu följa hans väg.

körledarinnan Du är den sista dottern av Iliions kungliga hus!

Kassandra Därför går jag att krönas på nytt här i Argos i ert eget kungliga hus. Jag är blott konsekvent.

körledarinnan Försök hindra den arma, Elektra!

Elektra Jag saknar totalt argument.

Kassandra Ja, Elektra, det gör du nog klokast i. Fortsätt med det.

körledarinnan (*hindrar henne med våld*) Du får icke gå!

Kassandra Inga gudar kan stoppa mig!

körledarinnan Jag kan det och ämnar göra det!

Kassandra Släpp mig!

körledarinnan Aldrig i livet! Kom, hjälp mig, Elektra! Hon får icke gå!

Kassandra Skulle jag icke gå till min faders hus gravar? Ni avrättade hela min släkt! Och ni slaktade Hektor och skändade saklost hans lik fastän han var mer helig och ädel som död än varenda grek i hela Hellas! Ni mördade min egen fader, en orkeslös gubbe, och brände ner hela vårt hem i förstörelseraseri blott! Till och med er Odysseus blygdes för hur ni hanterade Troja! Och din far, Elektra, den härlige mäktige kung Agamemnon, var den högste ansvarige! Skulle jag då ej medfölja honom i hans sista bad?

körledarinnan (*släpper henne*) Hon är tokig.

Kassandra Ja, låt mig då få vara tokig! Det är ju mitt heliga yrke! (*rusar upp mot borgen*)

körledarinnan (*hjärlöst*) Hindra henne!

Elektra Det är för sent.

(*Kassandra rycker upp porten och rusar in. Den sluts genast bakom henne.*)

Agamemnon (*inifrån, vrålar*) Mord! Det är mord, din eländiga skändliga falska förbannade häxa! Ååååååååh! (*vrålar*)

körledarinnan Det är din far, Elektra.

Elektra Någon mördar honom.

gubbar Ingrip, förrän det är för sent!

Klytaimnestra (*inifrån, ryter*) Dö, din förbannade häxa!

Elektra Det är redan för sent.

gubbar Det här kan vi ej tolerera.

kvinnorna Något ohyggligt pågår där inne.

gubbar Vad fan ska vi göra? Vi kan ju inte bara stå här!

vakt 1 (*reser sig på muren*) Vad väntar ni på? Hur länge tänker ni stå där och vela?

gubbar Men vi har ju inga vapen!

vakt 1 Beväpna er då! Och storma palatset!
vakt 2 (har rest sig) Riv ut mördarna! Lyncha dem offentligt!
gubbarna Men vi vet ju inte ens vem som har mördat vem eller om någon över huvud taget har mördats!
vakt 1 Ja, då har ni ett dilemma. Vad tänker ni göra åt saken?
körledarinnan Stå inte där och driv med oss! Gör något i stället!
vakt 1 Vad fan kan vi göra? Vi är bara vakter.
vakt 2 Vi har bara att lyda order, antingen av konungen eller drottningen.
körledarinnan Fega är ni, som bara lyder blint utan att beakta vad som händer!
vakt 2 Men vad är det som händer?
vakt 1 Ja – vad är det som pågår egentligen?
körledarinnan Det vet ju hela Argos! Eller hur, Elektra?
Elektra Varför tror ni jag har klätt mig i säckväv som nunna och vårdat mig föga om hur jag ser ut? Tror ni jag har gått barfota bara för skojs skull?
gubbar Det tror hela Argos, att du var i någon sorts onåd.
Elektra Det lär jag nog bli, om det fortsätter som det har börjat, men hittills har jag genom späkning och bot endast frivilligt sökt nåd hos gudarna för min familjs svåra bördor av tunga problem.
körledarinnan Ja, där har vi vår fromma Elektra.
kvinnorna Vad skall vi då göra? Skall vi sjunga ut vår respekt för Elektra alltmedan härresande fador inträffar i borgen, där unga Cassandra försvunnit, den oskyldiga profetissan?
körledarinnan Det minsta som jag anser att vi kan göra är att kräva drottningen på en förklaring. Vad säger du, kära Elektra?
Elektra Jag säger, att det är det minsta vi alla kan göra.
körledarinnan Då vågar jag göra det. (*går mot borgen.*
Då slås portarna upp och Klytaimnestra uppenbarar sig praktfull..)
Klytaimnestra Jubla, ni folk av Mykene och Argos, ty rättvisa har blivit skipad!
alla körer Och vad har då hänt?
Klytaimnestra Aigisthos, kom fram och förklara!
alla körer Aigisthos!
kvinnor Thyestes förbannade son!
Aigisthos Ej nu mera. Jag har blivit återupprättad.
Elektra Min moder, vad är det du har gått och gjort?
Klytaimnestra Min Elektra, var du bara lugn. Aigisthos har dräpt Agamemnon, och därmed har äntligen släktfejden avslutats. Alla är nöjda nu, och vi predikar försoning med alla.
Elektra "Vi"?
Klytaimnestra Ja, jag och Aigisthos. Och trodde du då, stackars enkla naiva gudfruktiga flicka, att jag skulle leva här uttorkad ensam i tio år medan din fader vid Troja blott vältrade sig bland mätresser? Och har du glömt hur han tog livet av din egen syster, den snörena Ifigeneia, min fagraste renaste dotter?
Elektra De påstod att hon till slut räddades undan från altaret.
Klytaimnestra Men det var min egen makes politiska önskan och vilja och avsikt att offra min käraste flicka! Den avsikten blott var tillräckligt för att göra mig till hans bittraste fiende!
Elektra Och du har alltsedan dess levt i otukt med din mans kusin Aigisthos.
Klytaimnestra Oroa dig inte. Vår kupp är perfekt. Hela vapenförrådet och hela armén är i vår hand. Det finns inte någon som kan hämnas nidingens död, om ej hans egna barn vänder sig mot sin moder.

körledarinnan Och stackars Cassandra?
Klytaimnestra Den tokiga flickan? Hans ihjälvåldtagna mätress? Den förvirrade frillan från Troja? Hon kom självmant rännande in i palatset till oss precis som på beställning och frågade efter sin våldtäktsman, bocken i badkaret. Vi förde henne direkt in i badrummet där hon fick se den förbannade nidingen yxad i huvudet badande i eget blod, ett högst praktfullt lik men i högst pinsam belägenhet, naken i badkaret. Där högg jag själv ner den prostituerade prästinnan och profetissan så fort hon fick se Agamemnons belägenhet. Där fick den horan för att hon själv utgjutit blod för min äntligen straffade makes förbannade lössläppta lusta!

körledarinnan Hon har alltså mördat Apollons prästinna. Det bådars ej gott.
Klytaimnestra Jag har slaktat min make i badkaret, Hellas mest härlige konung precis när han kom hem från kriget i väldig triumf! Och du tillvitar mig för att jag tog i tu med hans tokiga frilla, en våldtagen krigsfånge?

körledarinnan Hon var en helig prästinna och bar gudens band i sitt hår. Hon var icke gift med Agamemnon. Hon tillhörde endast Apollon. Vad kung Agamemnon begagnade henne till har därmed ingen betydelse.
Klytaimnestra Syster, jag överser med dina felsteg. Ni får säga vad ni behagar. Det kommer dock mig icke vid. Vi har makten, och den är befast. Inte ens Menelaos, om han ens fortfarande lever och någonsin kommer tillbaka, kan göra det minsta för att ändra situationen. Vad säger du, käre Aigisthos? (*tar hans hand*)

Aigisthos Det är som du säger. Klytaimnestra har fullkomligt rätt. Alla lyder oss, hela armén är i vår hand, den här kuppen är noggrant förberedd sedan lång tid, Klytaimnestra regerar som förut, och jag är min drottning och maka tillhjälpig.

körledarinnan (förfasar sig) Är ni redan gifta?
Aigisthos Vi har redan varit det länge i årtal rent biologiskt. Men nu är ju hennes man död, så nu kan vi omedelbart legalisera förhållandet. Kom, Klytaimnestra, min drottning. Du hade iordningställt feststaffeln åt din beryktade man. Låt oss äntligen starta banketten. Nu har vi ju blott desto mera att fira. (*leder chevalereskt in Klytaimnestra i borgen*)

körledarinnan Det är ju den yttersta fräckheten!
Elektra (mumlar) "Om ej hans egna barn vänder sig mot sin moder."
körledarinnan Vad mumlar du, jungfru Elektra?
Elektra Min broder är utrikes. Han kommer aldrig att smälta det här.
körledarinnan Nej, det tror gudarna det!
Elektra Allt mitt hopp står till honom. Jag kan ingenting göra ensam, men hade Orestes idag varit här hade vår moder aldrig förmått sig till mordet. Hon vet att jag ensam är maktlös. Men när sedan en dag Orestes är här blir det en helt ny situation.

körledarinnan Och vad tänker du göra?
Elektra Min plikt. Vi har denna dag fått två martyrer att sörja och värdigt begrava, den ena en konung, den störste, min far, och den andra en helig prästinna och kunglig av Priamos hus. De förtjänar likvärdiga ärebetygelser. Så, systrar, och alla borgare av staden Argos, vi har nu att klä oss i svart och att gråta och klaga och sörja i veckor, i månader, i flera år och för resten av livet, för den katastrofs skull som min egen moder har avsiktligt vållat, den värsta skandalen i Hellas historia. Vi kan alltid börja med att fromt begrava dem och gråta ut, tills vi ej längre har tårar eller ens ögon kvar att gråta ut vår förtvivlans oändlighet med. Fasaväckande digra palats, öppna upp dina portar och låt hela världen få skåda din gräsliga olycka!
(Några fönster slås upp som blottar den mördade Agamemnon i badkaret och nedanför, framför, den slaktade Cassandra i en blodpöl.)

Försvara ditt verk om du kan, moder Klytaimnestra! Det blir endast ännu mer härresande genom att du, en kvinna och drottning dessutom, är ansvarig för det! Du kommer bestämt att behöva en skicklig försvarsadvokat, ty ej någon i världen kan se denna syn och ge dig en frikännande dom! Endast skurken Aigisthos kan ta ditt parti, och han är ännu värre som medbrottsling än vad du själv är som brottsling. Beklaga ditt öde, o Hellas! Begrav dina fröjder i sorgernas eviga klagan, ty denna ohyggliga syn skall vi aldrig i evighet mer kunna bortse från eller bli fria ifrån. Vi är stämplade med den för evigt.

körledarinnan (till flickorna) Gör som hon säger. Byt ut era fröjdvita festkläder mot svarta slöjor och heltäckande svarta klänningar. Plocka sen blommor på nytt ej för att fira segrarens hemkomst men sorgliga blommor av tårar och smärta för att hölja mördade konungens grymt alltför tidiga ofridsgrav.

gubbarna (böjer sina nackar) Ja, låt oss sörja, och det med besked, för att sedan se vad vi kan göra åt sakernas tillstånd.

vakt 1 Vi lägger nu ner våra vapen och hjälmar med hela armén för att bara få sörja vår konung i fred. (*vakterna tar av sig hjälmarna och lägger ner vapnen.*)

vakt 2 Så vänds denna segerdag plötsligt till ohygglig ofärd, vars olycka ingen kan se vad den kan få för slut.

vakt 1 Blott dess början är mer än tillräckligt och värre än allt ont som hänt i vårt land.

Elektra Vi skall sörja och gråta tills tårarna i sin förtvivlade ymnighet växlar i färgsättning och blir till renaste rödaste blod, som utgråtes direkt ifrån hjärtat.

körledarinnan Ni jungfrur och kvinnor av Argos, vi skall byta färg från det renaste gladaste vita till det allra dystraste mörkaste svarta.

damerna

Vi lyder, o körledarinna.

Ren är våra röster av sorgens tyngd Brustna,
men det är blott början till vår tragedi.

Aldrig skall Argos hämta sig från vad som hänt,
och ej någonsin skall någon kvinna i Hellas mer upphöra gråta.

gubbarna

Ty kung Agamemnon är död mitt i sanningens ögonblick
när han förtjänade den allra högsta av löner
och mottog i stället den kallaste brottsliga dödens otacksamhet.
Aldrig har någon kung gjort sig förtjänt av en högre belöning,
och aldrig fick någon så välförtjänt sämre betalt.

damerna Det är slut med vårt Hellas, ty kung Agamemnon är död!

gubbarna Det är slut med vår framtid, ty kung Agamemnon är död!

(*Körerna tågar ut. Alla skingras. Scenen upphör.*)

Akt II scen 1.

Klytaimnestra och Aigisthos vid praktfull middag.

Klytaimnestra Drick mera, Aigisthos! Vi har inga sorger mer, inget kan oroa oss mer i livet!

Aigisthos Du har redan druckit tillräckligt.

Klytaimnestra Jag kan aldrig dricka tillräckligt.

Aigisthos Lägg av! Du är drottning och borde åtminstone föregå med gott exempel!

Klytaimnestra Är det inte just vad jag gör då? (*dricker*)

Aigisthos (avbryter henne) Vad går det åt dig?

Klytaimnestra Jag ska säga precis som det är. Jag har drömt denna natt.

Aigisthos Men det gör du ju jämt.

Klytaimnestra Men den här gången var det en ovanligt skrämmande dröm.

Aigisthos Ja, så säger du alltid. Det har jag hört förut. Det verkar som om dina drömmar blir ständigt mer skrämmande.

Klytaimnestra Men denna gången var det om Orestes.

Aigisthos (skrattar till) Det är det ju alltid! Vad var det om honom den här gången då?

Klytaimnestra Det var inte om honom direkt, men symboliskt kan det ej ha rört någon annan.

Aigisthos Vad tog han för gräsligt gastkramande former den här gången då?

Klytaimnestra Min ohyggliga dröm var alldeles fullkomligt ohygglig. Jag drömde....

Aigisthos Vad drömde du?

Klytaimnestra Lyssna! Jag födde ett barn som jag närde av hjärtat med min bästa modersmjölk, men inför min egen åsyn förvandlades barnet till en ständigt svällande orm, som blev slemmig och kall och som plirade på mig med mordiska ögon. När jag då försökte bli av med den orm som jag närt vid min barm blev den ormen en skepnad så faslig, att jag blev fullkomligt hysterisk.

Aigisthos Det menar du inte. Vad tog då den ormen för gruvlig gestalt?

Klytaimnestra Den mest vidriga svarta och smutsiga furie med ormar till hår och med ormögon drypande gift....

Aigisthos (uttråkad, avbryter) Det säger du inte.

Klytaimnestra Jo, det är precis vad jag säger! Och ögonens drypande gift blev till etter som sved som en frätande syra när den kom i minsta kontakt med mitt skinn....

Aigisthos Du har fått alla ormyngel som du har fött på din hjärna. Så klart att vi inte kan leva i ro när du har tre små barn som kan hota oss.

Klytaimnestra Men de är fullvuxna!

Aigisthos Desto mer uppenbart utgör de hot! Och de är bara dina barn! Om vi åtminstone fått något eget, så kunde vi lätt ha förpassat de dina till sophögen som lik åt hundar att pissa på.

Klytaimnestra Du talar om mina barn!

Aigisthos Nej, jag talar om dina bastarder, som aldrig bör få några gravstenar. Hundarna får pissa på dem direkt.

Klytaimnestra Är de då ej människor?

Aigisthos De utgör hot mot vår kärlek! Ett ögonkast blott från Elektra är nog för att reta mig vansinnig! Hon kan ej tänka på annat än hämnd.

Klytaimnestra Hon är bara en oskyldig flicka som inte kan tänka på annat än sorgen.

Aigisthos Hon tar på sig sina martyrminer bara som listig förklädnad för sina intriger!

Klytaimnestra Hon har inte lyckats att vända sin syster Chrysothemis mot oss. Åtminstone hon är lojal.

Aigisthos Är du säker på det?

Klytaimnestra Ja, så gott som.

Aigisthos Du vet inget alls. Du har inte en aning om vad dina döttrar går digert och tisslar och tasslar om bakom din rygg.

Klytaimnestra Det finns inget skäl att gå och grymt likvidera dem.

Aigisthos Det kanske räcker om du likviderar Elektra.

Klytaimnestra Orestes är kvar.

Aigisthos Ja, jag vet, men vi vet inte var han är eller ens om han är. Börja med häxan Elektra. Om hon är ur vägen när kanske Orestes med ens dyker upp, så har han ingen stödpoint.

Klytaimnestra Finns det ingen bättre metod?

Aigisthos Föreslå något bättre.

Klytaimnestra Hon måste få leva. En moder kan döda sin man men ej sin egen dotter.

Aigisthos Stäng in henne då i en grotta. Hon tycker ju om eremitliv.

Klytaimnestra Det vore en lösning.

Aigisthos Vi har alltså funnit den. Verkställ den genast.

Klytaimnestra Låt oss då åtminstone tala med henne först.

Aigisthos Det blott förlänger vår pina. En rättgång är inget annat än självplågeri som förlänger och uppskjuter pinan i den ofrånkomliga domen.

Klytaimnestra Hon är dock min dotter!

Aigisthos Din dåraktiga sentimentalitet blir din undergång.

(till en tjänare) För hit den slampan Elektra. (tjänaren går.)

Så låt oss då tala med henne och sen mura in henne.

(Elektra inträder, barfota i grått med utslaget hår helt utan prydnader.)

Nå, din bedrägliga lortlolla, vad har du att säga till ditt försvar?

Elektra Vad är jag anklagad för?

Aigisthos Det vet du själv bäst, din svinstiepiga.

Elektra Jag kan ej försvara mig mot obefintliga anklagelser.

Klytaimnestra Dotter, skärp dig. Vi börjar nu tröttna på dina martyrlaters falskhet och fräckhet.

Elektra Vad kräver ni av mig? Får jag inte sörja i fred?

Klytaimnestra Du sörjer för mycket!

Elektra Mor, kan någon sörja för mycket sin egen fars död och sin brors alltför ovissa öde och frånvaro?

Aigisthos Var du blott glad att Orestes är borta. Det räddar ditt liv.

Elektra Och vad hade ni gjort då om han varit här?

Aigisthos (och Klytaimnestra ser på varandra) Det får du se om han kommer hit.

Klytaimnestra Dotter, din attityd är det som vi ej kan acceptera.

Elektra Ni fröjdar er bara och dricker och festar tills ni skiter ner er och kräks i er brottsliga återvändsgränd medan jag bara sörjer. Jag låter ju er hålla på. Varför låter ni då inte mig gå och sörja i fred?

Klytaimnestra Det är din attityd som är skadlig för landet!

Elektra Jag vet icke vad jag har för attityd. Om ni vet det, så bör ni då definiera den, så att jag sedan kan åtgärda den.

Klytaimnestra Hon är hopplös!

Aigisthos Du stör oss, Elektra, med din förebrående uppsyn. Vi har därför enhälligt fattat beslutet i samråd med all statens styrelser att du ska sättas i en eremitgrotta och där få fortsätta sörja så mycket du vill men allena och bortom vår åsyn.

Elektra Det gläder mig. Då slipper jag mera se er.

Klytaimnestra Det gläder dig, dotter, att inmuras levande och separeras från livet för alltid?

Elektra Du glädde dig själv, mor, för att du tog livet av far av den orsaken att han haft avsikten att offra din egen dotter. Nu offerar du din andra dotter helt själv. Men för det, enligt dig, så förtjänade far att bli mördad. Då frågar jag dig: vad förtjänar du själv?

Aigisthos Vilken fräckhet! Den slynan är livsfarlig!

Elektra Är jag? För vem? Och om ni skiljer mig ifrån livet så slipper ni dock aldrig sanningen om era egna förlorade liv. Vem som än dör så klarar sig och överlever ändå alltid sanningen.

Aigisthos Bort med den skändliga! Låt henne inmurats levande för tid och evighet!
(*En budbärare inkommer plötsligt.*)

Klytaimnestra Vad är det nu som står på?

budbäraren Jag har bud till Aigisthos av Argos från Fokis.

Aigisthos Och vem låter höra ifrån sig från Fokis?

budbäraren Fanoteus.

Aigisthos Vad gäller saken?

budbäraren Orestes olyckliga död.

Aigisthos, Klytaimnestra, Elektra (utomordentligt häpna) Vad?!

Aigisthos Berätta!

Elektra Ack, det är slutet!

Klytaimnestra Min son! Vad har hänt?

budbäraren Vid de pythiska festspelen slungades han av sin vagn, och ett olyckligt fall i full fart ledde till krossat huvud och avbruten nacke.

Klytaimnestra Min son! Han är död! Och jag som så fruktade honom!

Aigisthos Äntligen! Nu börjar livet! Nu först kan vi andas. Min vän, du förtjänar en riklig belöning för så goda nyheter. Vad vill du ha? Jag kan ge dig en häst, så kan du färdas utan bekymmer tillbaka till Fokis.

budbäraren Jag trodde jag kom med ett sorgebud.

Elektra Ack, inte kunde du ha kommit med något sorgligare! Det var mitt eget dödsbud du kom med. Nu låter jag mig gärna inmurats levande.

Aigisthos Det är ej längre nödvändigt. Nu är ormens tänder utdragna. Elektra, jag ger dig ett nytt straff. Du döms till att leva som vanligt. Gå osalig kring här och spöka fritt bara för vem du behagar. Vi skall aldrig frukta dig längre.

Elektra Det är mig ett straff mycket värre än döden. (*går*)

budbäraren Vad är det för kungligt palats jag har kommit till? Är det ett sinnessjukhus, eller sviker mig sinnena?

Klytaimnestra Frukta ej, budbärare. Det är inte så farligt som spelet ser ut. Du har kommit helt rätt, och du skall få en riklig belöning.

budbäraren För dåliga nyheter?

Aigisthos Ja. Sup dig full, min vän, festa med oss och var glad, ty det här skall vi fira! (*fyller generöst en väldig pokal åt honom.*)

budbäraren Tack, jag har fått nog! (*rymmer i panik*)

Klytaimnestra Vad gick det åt honom?

Aigisthos Han fattade väl inte själv hur god hans nyhet var. Skål, min gemål! (*höjer sin bägare*)

Klytaimnestra (slappnar av) Ja, vad kan vi väl göra annat än festa?

Aigisthos (fyller hennes pokal) Drick så mycket du vill. Jag bjuder.

Klytaimnestra Nej, Aigisthos. Det är Agamemnon som bjuder. (*dricker djupt. De festar.*)

Scen 2. Vid Agamemnons grav.

Chrysothemis (kommer fram med ett offer till graven, tänder ett ljus och knäböjer.)

Varför kan ej de levande leva i fred med de döda? Hör livet och döden ej samman i sanningens oupplöslighet för evigt? Men detta tycks ej alla levande fatta. De blundar för döden och sanningen och tror att de kan förtränga den, som om det

behövdes! Och minst av allt fattar de då hur de nekar sig livet med att i dum blindhet bedraga sig själva. Här har du, min fader, ett offer som uppdrogs åt mig av din maka att blidka dig med, som om det behövdes. Hon plågas av härjande drömmar som hon inte rör på och flyr från sin verklighet genom utsvävningar, fester och alkohol. Medan min syster Elektra i stället blott hänger sig åt sorgens avgrund och nekar sig livet... men här är hon nu. Ack, hon verkar än djupare drabbad än vanligt.

Elektra (märker ej Chrysothemis) Min bror, ack, hur kunde du dö! Du var dyrare än alla människoliv i all världen tillsammans, ty du var den ende som kunde ha genomfört rättelse i Hellas svåraste trauma och mest oerhörda skandal!

Chrysothemis (kommer fram, försiktigt) Min syster, vad säger du? Har vi förlorat vår broder?

Elektra Chrysothemis, jag har förlorat mitt liv! Det berodde av honom fullkomligt, och nu är han borta!

Chrysothemis Men hur?

Elektra I en onödig olycka uppe vid Fokis. Han körde ihjäl sig i Pythiska spelens livsfarliga kapplöpningar!

Chrysothemis Det låter ej likt honom. Vem sade detta?

Elektra En budbärare ifrån Fokis.

Chrysothemis Här är något lurrt. Jag är ej övertygad.

Elektra Men varför skulle han ljuga?

Chrysothemis Han kanske vill att Aigisthos och Klytaimnestra skall tro att han avlidit.

Elektra Skulle han vara så slug? Ja, det vore just likt honom. Men det betyder i så fall att han är på väg, kanske redan i närheten?

Chrysothemis Men vad är detta?

Elektra Vad är det?

Chrysothemis Jag ser här vid graven att någon har varit här före oss och burit fram sina offer.

Elektra Vad ser du?

Chrysothemis Vad tror du om detta? (*plockar upp och visar Orestes' håroffer*)

Elektra Här har offrats lockar från huvudet av en ung man. Kvinnors hår är ej någonsin så grovt och strävt.

Chrysothemis Vilken man skulle väl offra håret sitt vid Agamemnons grav?

Elektra Ingen man utom Orestes.

Chrysothemis Så måste det vara.

Elektra Min syster, ej något ord vidare. Han har gett bud till de styrande usurpatorerna om egen död bara för att få friare händer med dem.

Chrysothemis Jag skall tiga som muren.

Elektra Det är bäst för alla tills han själv agerar.

Chrysothemis Jag hoppas blott att du har rätt i ditt antagande.

Elektra Jag är säker. Jag kan känna honom i närheten. Ja, det är nästan som om jag här kände hans doft. (*sluter ögonen*)

Chrysothemis Detta är alltför nervpirrande. (*ger sig iväg*)

Elektra (med slutna ögon) Orestes, var är du? Jag åkallar dig, vare sig du är död eller levande.

Orestes (stiger fram bakom Elektra och lägger sina händer på hennes ögon) Gissa vem?

Elektra Orestes! (*sliter bort hans händer, vänder sig om*)

Orestes Du är min egen syster Elektra.

Elektra Orestes! (*omfamnar honom, de kramas länge*)

Men vart tog min syster Chrysothemis vägen?

Orestes Hon flydde. Hon skrämdes av något.

Elektra Hon skrämdes av att jag åkallade dig. Men hon vet att du är här. Vi visste det båda. Och tänk att du lever! (*omfamnar honom igen*)
Orestes Jag lever, men vi får ej glömma att kung Agamemnon vår fader är död.
Elektra Han är mördad!
Orestes Jag vet. Hela Hellas genljuder av och skriker ut detta fall.
Elektra Aigisthos är mördaren!
Orestes Det blir en lätt match. Men situationen försvåras av komplikationen vår moder.
Elektra Vad tänker du göra med henne?
Orestes Jag vet inte ännu. Men hon är en mörderska och även äktenskapsbryterska, som lever ständigt i blodskam med mördaren av hennes man!
Elektra Du har dömt henne redan.
Orestes All världen har dömt henne redan. Och om vi ej verkställer domen så gör ingen annan det heller.
Elektra Vi har inget val alltså?
Orestes Nej.
Elektra Jag är med dig, min broder.
Orestes Och hur blir det med Chrysothemis, vår syster?
Elektra Vi kan nog ej räkna med henne. Hon har alltid stått sig väl med vår fars mördare. Hon bör stå utanför som diplomat.
Orestes Vi klarar oss nog utan henne. Men allting beror av att ingen mer vet att jag lever.
Elektra Har du kommit ensam?
Orestes Pylades är med mig. Han håller vakt utanför graven.
Elektra Han är då din vän?
Orestes Ja, den enda jag har.
Elektra Jag måste få träffa din vän.
Orestes Det är ingen mer här. (*ropar*) Pylades!
Pylades (kommer) Orestes?
Orestes Här ser du min syster Elektra. Hon önskade träffa dig.
Pylades Så arm och utsatt, i håliga kläder i gråhetens tröstlösa färg, utan hårspännen, utan sandaler! Är detta din kungliga syster?
Elektra Jag fastat och bett för att ni skulle komma tillbaka.
Orestes Och därför så kom vi tillbaka. Min älskade syster! (*omfamnar henne igen*)
Elektra Ni anar ej vad vi har fått gå igenom.
Pylades Det ser jag på din uppenbarelse, jungfru Elektra.
Orestes Men nu har vi mycket att göra. Vi måste planera allt noggrant.
Elektra Ej någon i borgen vet att jag vet vad jag nu vet. Jag har efterskänkts livet till följd av att nyheten kom om din död.
Orestes Annars hade du mördats?
Elektra Jag hade stängts in i en grotta och inmurats levande, och denna dom hade jag varmast välkomnat om din dödsnyhet var sann.
Orestes Det är fruktansvärt!
Elektra Du kom i sista minuten, Orestes.
Orestes Ja, tydligen.
Elektra Men nu till verket! Låt oss smida planer just här vid vår mördade fars egen grav!
Orestes Vi är tre, och vi kan inte misslyckas. Kom in i skuggorna med mig! Ingen får se eller höra oss. (*de drar sig tillbaka.*)

Akt III scen 1. Som akt 2 scen 1.

Klytaimnestra De är ju bara fattiga flickor. De kan aldrig göra oss det minsta illa nu mer, allra minst sedan min sons död nu är bekräftad.

Aigisthos Men är den bekräftad? Tänk om budet var blott en list? Tänk om han endast skickade det för att lura oss in i falsk säkerhet? Tänk om han lever?

Klytaimnestra Du har paranoia.

Aigisthos Nej, snarare är jag totalt realistisk.

Klytaimnestra Men mina små flickor! Jag har bara två kvar! Vad kan du väl frukta från dem när Orestes är död?

Aigisthos Men jag säger dig, kvinna, att jag känner hotet av honom som hans egna flåsningar ner i min nacke!

Klytaimnestra Du är bara full.

Aigisthos Ej tillräckligt. Drick mera, min drottning. Vi tycks aldrig mera få ha någon säkerhet här i vårt liv utom i det pålitliga vinet. *(häller upp åt dem)*

Klytaimnestra Den är åtminstone helt idiotsäker. *(dricker)*

Aigisthos Men vi måste skydda oss mot dina döttrar.

Klytaimnestra Men hur? Skulden kan aldrig skydda sig mot helig oskuld.

Aigisthos Säg aldrig det ordet igen!

Klytaimnestra Vilket då ord? Skuld?

Aigisthos Ja! Om det är något vi ej får känna så är det just skuld!

Klytaimnestra Käre älskare, nu är du ej realistisk. Vi kan inte bortse från skulden. Vi har faktiskt dödat min man Agamemnon.

Aigisthos Men påminn mig då inte om det!

Klytaimnestra Och min egen son har mött döden i främmande land, och det grämer mig mer än den digraste skuld.

Aigisthos Men om vi äger något att fira så är det ju det! Vi tog livet av din outhärdlige man, och på köpet så slapp vi Orestes!

Klytaimnestra Men han var min son och den enda!

Aigisthos Och jag säger dig att han inte är död! Jag känner det på mig! Han stryker omkring!

Klytaimnestra Du ser spöken mitt på ljusa dagen!

Aigisthos Om det ändå vore så väl!

Klytaimnestra Låt oss sansa oss nu, Aigisthos. Låt oss inte dricka mer.

Aigisthos Men vad kan vi annat göra? *(Chrysothemis inträder.)*

Klytaimnestra Här kommer Chrysothemis.

Aigisthos Din ena ohängda farliga dotter.

Klytaimnestra Hon har inget ont gjort.

Aigisthos Vad glor du på, dumma Chrysothemis? Har du ej skådat två mördare förut?

Chrysothemis Jag vill inte störa.

Klytaimnestra Du stör inte alls.

Aigisthos Jo, du stör med din buttra martyrmin. Vad tänker du elakt om oss för?

Chrysothemis Jag tänker ej elakt om er. Tvärtom var jag er alltid lojal och minsann underdånig, så som man bör vara mot den som har makten om man själv vill vidare leva.

Aigisthos Jag känner dig nog! Jag kan se vilka bittra hämndgiriga tankar du när innerst inne! Du är bara en dålig hycklerska!

Chrysothemis Vad har jag gjort er? Jag lämnade er helt i fred vad ni än ställde till med. Jag inte ens ifrågasatte det minsta ni gjorde.

Aigisthos Det finns ingen mer farlig fiende än den som tiger som man inte vet vad hon tänker. Du är just en sådan.

Klytaimnestra Men lämna då flickan i fred, Aigisthos!

Aigisthos Tyst, kvinna! Vi skall noga pröva det här flickebarnet! – Vad tänker du om att Orestes är död?

Chrysothemis (förvirrad) En förfärlig förlust, oersättlig och katastrofal.

Aigisthos Såg du, Klytaimnestra, hur osäker oskulden blev?

Klytaimnestra Det är klart hon är skakad. Det händer ej varje dag att man förlorar sitt livs ende bror.

Aigisthos Men hon vet något mera. Vad vet du, Chrysothemis?

Chrysothemis (förvirrad) Endast vad alla vet – att han bröt nacken i en ryslig olycka.

Aigisthos Ja! Men har vi väl sett liket? Har någon sett liket? Har någon sett uslingens gravurna?

Klytaimnestra Han var min son!

Aigisthos Med respekt, Klytaimnestra, för dina ömtåligaste moderskänslor, men han var ej mer än ditt livs värsta olycka och din bastard med din bock Agamemnon!

Chrysothemis (upprörd) Så får ni ej säga om honom!

Aigisthos Du talar som om han var levande.

Chrysothemis Ja, Agamemnon min far skall minsann leva längre än någon av er i annalerna!

Aigisthos Hon har analhumor också. Men det var ej din skit till far Agamemnon jag menade. Det var Orestes. Du visade en helt spontan reaktion, som om han ännu levde.

Chrysothemis Han lever liksom Agamemnon i evighet!

Aigisthos Hycklerska! Säg vad du vet! Ut med språket! Jag tror det är dags att vi hänvisar henne till klassisk tortyr.

Klytaimnestra Hon är bara en flicka.

Aigisthos Fast ormar är honor är de lika dödligen giftiga som alla vanliga giftormar! (*Elektra inträder.*) Vad vill hon här?

Elektra Det har kommit två män ifrån Fokis.

Aigisthos Från Fokis?

Klytaimnestra Säg inte att han ändå lever!

Elektra Tyvärr, mor. Jag är lika ledsen som du. De har kommit med askan och gravurnan som är allt vad som finns kvar av Orestes.

Klytaimnestra Beviset! Då är sista hoppet förbi....

Elektra Så du önskade ändå han levde?

Klytaimnestra Om han hade levt hade han en dag blivit min mördare. Ändå så önskar jag bittert att han ändå levde, ty inget liv finns för en mor som har satt barn till världen och som måste se dem dö orättvist före sig själv.

Elektra Du är mänsklig.

Klytaimnestra Det är alla människor, hur de än fåfängt försöker förtränga det. Det är det yttersta våldet, det yttersta vansinnet att sträva mot och förtränga sin mänskliga kärna.

Aigisthos Var är då de jönsarna, så att vi själva får se att Orestes är död?

Elektra Om ni ursäktar skall jag omgående införa dem. (*går ut*)

Aigisthos (till Klytaimnestra) Tror du verkligen att det är äkta?

Klytaimnestra Ej någon kan spela så praktiska spratt av ren grymhet.

Aigisthos Var inte för säker!

(*Elektra visar in Pylades och Orestes. Pylades går först och bär urnan.*)

Vem är du?

Pylades Jag kommer från Fokis i det mycket smärtsamma ärendet att leverera det sista som återstår av er sons lik.

Aigisthos Han var inte min son.

Klytaimnestra Endast min.

Pylades Jag beklagar och deltar i sorgen. Dess smärtsammare är min plikt då att hembära urnan till hans stackars sörjande moder.

Klytaimnestra Ge urnan till mig. (*tar emot den*) Ack, älskade son, att det skulle få sluta så här! Du var mitt underbaraste barn och den ljuvaste gosse som världen har känt! Jag kan icke komma ihåg dig som någonting annat.

Aigisthos Stopp där! Vad menas? (*Orestes har kommit upp bakom Aigisthos.*)

Orestes Beklagar, olycklige dåre, men jag måste göra så här. (*skär upp halsen på honom bakifrån. Aigisthos faller framstupa över bordet i sprutande blod.*)

Klytaimnestra (*ryggar tillbaka i fasa*) Vem är du?

Orestes Din rasande son, till din tjänst, mor. Jag heter Orestes.

Pylades (*har raskt tagit hand om Aigisthos svärd och riktar det mot Klytaimnestra*)

Stå stilla! Vi skipar blott rättvisa!

Klytaimnestra Vad skall ni göra med mig, jag olyckliga kvinna? Att du ändå levde, Orestes! Jag gråter av lycka!

Orestes Tyvärr, mor kan vi icke ta någon hänsyn till det.

Klytaimnestra Det finns inget mer fruktansvärt än ren kall saklighet inom familjen.

Elektra Orestes! Du får inte tveka!

Klytaimnestra Jag drömde jag närde en orm vid min barm, och den ormen var du. Men hur ljuvlig var icke den ormen, i synnerhet när den så stang mig.

Pylades (*till Orestes*) Skall jag eller du?

Orestes Det är min sak.

Pylades Nej, skona dig själv. Låt mig träda emellan.

Orestes Du har icke rätt. Du är oskyldig och är ej ens part i målet.

Pylades Du är hennes son. Du får icke ta på dig den blodskulden.

Klytaimnestra Döda mig då! (*öppnar blusen och blottar bröstet*) Men vem som än gör det är skulden Orestes' allena!

Orestes Nej!

(*Pylades stöter ner henne, träffar genast i hjärtat.*)

Elektra Ett välriktat hugg.

Pylades Det var domarens rättvisa domslut.

Orestes Min moder! (*rusar fram och omfamnar Klytaimnestra*)

Klytaimnestra (*döende*) Min son, se ditt verk. Du är som alla andra i denna fördömda familj. (*dör*)

Pylades Ingen kan säga annat än att endast rättvisa har blivit skipad.

Orestes Min moder, du skall bliva gravlagd tillsammans med din ende man Agamemnon i heder och ära. Det lovar jag dig.

Elektra Lova inte för mycket.

Pylades Och skurken som spillde sitt glas över bordet?

Orestes Han är redan glömd. Vi kan ej göra annat än lämna hans lik obegravet åt pissande hundar.

Elektra Han får ingen gravsten.

Orestes Nej, det är det sista han får. Ändå önskar jag bittert att detta var ogjort. (*kan inte släppa sin mor*)

Chrysothemis (*som gömt sig förskräckt och bitit på händerna*) Du skulle ha skonat vår moder?

Orestes Nej, det var omöjligt. Men hon skulle aldrig ha dödat vår fader.
Elektra Naturligtvis. Men det var just vad hon gjorde.
Orestes Nu drabbas Mykene och Argos av ännu en landssorg. Vår drottning och mor Klytaimnestra är död.
Elektra Krokodiltårar hjälper ej, broder. Hon var den mest giftiga ormen.
Orestes Men hon gav oss livet!
Elektra Och skulle ha givit oss döden.
Orestes Men varifrån kommer all denna självdestruktivitet? Är den medfödd inom oss? Är den ens naturlig? Vem uppfann den värsta förbannelsen i mänsklighetens liv, våldet?
Elektra Släpp nu din morsa. Hon har redan lämnat oss.
Pylades Du är då ej speciellt sentimental, kära jungfru Elektra.
Elektra Min broder tycks anfäktas av den sjukdomen i stället.
Orestes Hon kommer att alltid förfölja mig. (*släpper taget*) Släpp inte taget, min mor! Då är det genast ute med mig!
Chrysothemis Vad är det, Orestes?
Elektra Han har blivit tokig.
Pylades Nej, det är än värre än så.
Elektra Hur förklarar du saken?
Chrysothemis Han fradgar vid mungiporna medan ögonen vänder sig vita....
Elektra Orestes! Du får inte lämna oss!
Pylades Det är för sent.
Elektra Du tycks veta vad detta är frågan om.
Pylades Ja, men den här gången verkar det vara mer allvarligt.
Elektra Är det vad man kallar epilepsi?
Pylades Ja, jag tror det, men han har ej haft det förut på det här sättet.
Elektra Hur kan det botas?
Chrysothemis Orestes! Vår älskade broder! (*omsluter honom*)
Orestes Jag ser dem! Låt dem ej få ta mig! (*Erinnyerna kommer krypande fram under bordet, kvinnogestalter av det mest förfärliga tänkbara slag, med levande ormar i håret.*)
Pylades Nu börjar det. Nu är det färdigt.
Chrysothemis Vad händer?
Elektra Förklara det för oss, Pylades!
Pylades Jag kan ej förklara det. Han endast ser vad som händer. Han har blivit fångad av den andra sidan.
Elektra Vad menar du? Vansinne?
Pylades Nej, något värre ändå, ty det är inte inbillning, fastän han ensam kan se det.
Orestes Låt dem inte ta mig! Jag slipper dem aldrig!
Allecto Du slipper oss aldrig, du som ensam mördat din moder! Vi skall aldrig överge dig! Du är vår nu för alltid!
Orestes Jag tål inte se er!
Megaira Det tål ingen människa, stackars förtappade sate! Vi är dina mödrar nu i stället för den som du själv tog livet av!
Orestes Skona mig!
Tisifone Aldrig! Den furierna en gång fått tag i blir aldrig mer av med dem så länge han är i livet! Det enda som kan frälsa dig nu, Orestes, är självmord!
Orestes Jag står inte ut!
Allecto Nej, det är inte meningen heller!
Tisifone Det gör ingen människa.

Megaira Och det är det just, din stackare, som är så roligt.
Allecto Det finns ingen människa som kunnat härda ut med erinnyer i längden.
Elektra Orestes! Besinna dig! Vi är ju här!
Orestes Kan ni då inte se dem, de fasliga kvinnorna, dessa ohyggliga levande kvinnliga ormar och monster, som kladdar med svartetterdrypande slibbiga armar på mig och inpyr mig med gift och ohyggliga spyor!
Elektra Det är bara inbillning!
Pylades Ja, du, Elektra, försök bara inbilla honom den saken!
Orestes Jag står inte ut! För mig bort härifrån! (*vill fly*)
Pylades Vad ni än gör, så lämna ej honom någonsin mer ensam.
Chrysothemis Orestes, vi följer med dig!
Orestes Ja, följ med mig i helvetet, ty det är dit jag har kommit!
Elektra Det här är absurt.
Pylades Men dock desto mer verkligt.
Orestes Min moder! Står du bakom detta?
Allecto Nej, det är vi själva, ditt fån, men du kallade på oss.
Megaira Du bad faktiskt om det. Här är vi nu som på beställning för evigt.
Tisifone Vad roligt vi fyra skall ha nu för evigt!
Orestes Min moder! Jag kom aldrig vid dig!
Allecto Men du hade ansvaret! Det är det enda som räknas.
Orestes Jag ger mig! Jag tål inte mer! Jag ber gudarna bönhöra mig och ber bittert om deras förlåtelse!
Allecto Det kommer du inte långt med. Olympiska gudar är till för att strunta i dödliga struntar.
Megaira Den furierna hemsöker aktar sig gudarna för att ens komma i närheten av.
Tisifone Du är hopplöst i vårt våld, din ynkliga fluga i tre spindlars nät!
Elektra Vi släpper dig aldrig, Orestes.
Pylades Det här blir alltmer outhärdligt.
Orestes Jag måste få luft! Släpp mig ut!
Chrysothemis Låt honom ej flyga ut till sitt fördärv!
Elektra Vi kan ej hålla kvar honom.
Orestes Bort med er, djävulska monster! Jag skall aldrig falla till föga för er! (*sliter sig loss ifrån alla, rusar på dörren och försvinner ut med ett förtviolans vrål.*)
furierna Efter honom! (*Alla tre rusar ut efter honom.*)
Elektra Rädda honom!
Chrysothemis Orestes, vi är med dig! (*rusar ut med Elektra*)
Pylades (ensam kvar med två lik) Ja, nu börjar det. Ack, finns det då ingen ände på en tragedi när den en gång har kommit i gång?
Menelaos (inträder) Vad pågår här egentligen?
Pylades (förvånad) Vem är ni?
Menelaos Vem är du själv?
Pylades (drar sitt svärd) Rättvisans försvarare!
Menelaos Ja, jag kan se det. Är det du som massakrerat kadavren där vid bordet?
Pylades Det spelar ingen roll vem som gjorde det! De straffades för mordet på Agamemnon!
Menelaos Ack ja, jag hörde om den saken. Hela Hellas talar om det. Så nu är alltså Agamemnon åtminstone hämnad. Men tillbaka till min fråga: vem är du?
Pylades Vem är du själv?
Menelaos Vi kommer ingen vart på det här sättet. Någon måste bryta dödläget. Jag är Menelaos, Agamemnons bror.

Pylades (lugnt, sänker svärdet) Äntligen! Då kanske vi kan få någon ordning i landet igen.

Menelaos Men du är inte här ifrån landet. Vem är du?

Pylades Orestes vän från Fokis, kallad Pylades.

Menelaos Du verkar åtminstone vettig. Det gör ingen annan. (*går fram till Klytaimnestras lik*) Det här blir Helena föga glad åt. Men den andre där lär ingen sakna. Vem är han?

Pylades Er kusin Aigisthos.

Menelaos Jag trodde nästan det. Så är man av med honom. Vem utförde dådet?

Pylades Jag och Orestes gemensamt.

Menelaos På båda?

Pylades Ja.

Menelaos Ingen annan deltog? Hur var det med Elektra?

Pylades Ingen kvinna deltog. Det var ett mansgöra.

Menelaos Även mordet på Klytaimnestra?

Pylades I synnerhet det. Aigisthos var en fegis och drucken dessutom.

Menelaos Vi får ta och städa upp här. Gör inget väsen av saken. Klytaimnestra måste naturligtvis få en respektabel statsbegravning. Den andre kan vi droppa i något håll någonstans.

Pylades Precis min mening.

Menelaos Var är Orestes?

Pylades Ack, han är sjuk.

Menelaos Och hans systrar?

Pylades De vårdar honom.

Menelaos Då är han åtminstone i goda händer. Men som modernmördare kan han ju aldrig bli konung.

Pylades Det var jag som mördade Klytaimnestra.

Menelaos Du sade att ni båda gjorde det. Sagt ord gäller. Han måste ha varit medansvarig.

Pylades Ja.

Menelaos Saken är klar. Skandalen kan inte bli värre. Agamemnon mördad av sin fru och kusin och båda slaktade av Agamemnons son. Och det värsta av allt är att detta är vad man har kommit hem till. Varför stannade man inte i Egypten? Nåväl, gjort är gjort, och vi får stå vårt kast. Jag kallar dig här nu genast till rättegången inför statens råd tillsammans med Orestes. Jag tar för givet att ni förklarar er skyldiga.

Pylades Det har jag redan gjort å Orestes vägnar, ty Orestes själv är sjuk.

Menelaos Hur sjuk är han?

Pylades Sjukare än någon annan.

Menelaos Jag kan tänka mig det. Man slaktar inte sin moder utan sviter. Nåväl, låt oss sova på saken. Tids nog läker glömskan alla sår. Min vän, det gläder mig att åtminstone en person var vid sina sinnens fulla bruk när jag kom hem till detta mardrömspalats fyllt av enbart skandalösa ohyggligheter. (*lägger armen om Pylades och går ut med honom.*)

Akt IV scen 1. Stora Rådet i Argos.

Damkören (tågar in)

Ej vill vi fördöma Orestes för det han är sjuk.
Men det finns inget ondare i politiken än ovisshet.
Staten kan ej existera och inte fungera om den saknar ordning.
Och därför så måste vi biträda vid denna rättegång.

Gubbkören (tågar in)

Vi har ej något mot den stackars sjuke Orestes,
men en modernördare är modernördare, och det finns lagar mot sådant.
Om vi ej har lagar har vi ingen stat,
och en lag är ej lag om den medgiver undantag.
Likväl så måste vi höra med opartiskhet alla parter
och icke fördöma med fördom men döma med rättvisa endast.

Menelaos (tar plats som domare efter körernas intåg) Vi äger att pröva det svårlösta fallet Orestes idag. Den anklagade kan ej själv närvara på grund av sjukdom men företräds av sin medbrottsling Pylades, som valt att själv föra sin talan. Som åklagare har vi de båda mördades representant, som väl är er bekant redan: Klytaimnestras syster Helena.

(Helena gör entré, fortfarande vacker, blond och ung.)

en gubbe Det blir ett lätt fall.

en annan En åklagare ska vara ful, inte vacker. Annars blir hon aldrig tagen på allvar.

en tredje En kvinnlig käreande mot en manlig svarande. Utgången är given.

Pylades (reser sig) Med respekt, herr domare Menelaos, men är det praxis att åklagaren är hustru till domaren?

Menelaos Har du några invändningar mot Helena?

Pylades Inga alls.

Menelaos Ej heller har hon några mot dig. Så låt oss börja. *(Alla sätter sig.)*

Helena (står ensam kvar upp) Herr domare, vi behöver inga fler fakta i målet. De båda brottslingarna har bekänt sig skyldiga. Med fog kan man frikänna Pylades som agent för en rättvis hämnd på en mörderska och mannen som var hennes medbrottsling. Men anklagelsen som ej kan avvisas är det bevisade modernordet utfört av Orestes.

Menelaos Du lägger alltså ner målet mot Pylades men ej mot Orestes?

Helena Ja.

Menelaos Det förefaller rimligt. Vad säger Pylades?

Pylades Jag är beredd att försvara Orestes i hans frånvaro.

Menelaos Det är också rimligt. Du har hört anklagelsen. Vad har du att säga till Orestes försvar?

Pylades Han är plågad av sjukdom. Han fradgar i munnen och är ej tillräknelig. Kan man döma en sådan för modernord?

Menelaos Du kräver alltså hans frikännande på den grund att han var sinnessjuk?

Helena Han var inte sinnessjuk när han begick mordet.

Pylades Låt honom åtminstone bli frisk först, så kan ni döma honom sedan.

Menelaos Ett rimligt förslag. Vad säger Helena?

Helena Det är bara att uppskjuta saken. Sparta och Peloponnesos är i uppror mot konungahuset för dessa skandalers skull. Vi måste lösa den rättsliga tvisten idag för att få folket lugnat. Och saken kan icke bli löst genom frikännande. Det ger prejudikat som kan ha konsekvenser av allra fatalaste slag. Om Orestes går fri, vem kan då ej ta livet av sina föräldrar och ursäktas sig med att yrka på sinnessjukdom?

Menelaos Argumentet är riktigt. En dom måste avkunnas, och frågan måste bli löst här idag. Jag vill föreslå en kompromisslösning som kan bli rätt acceptabel för både Helena, Pylades och folket.

Pylades Jag yrkar på ansvarsfrihet för Orestes.

Menelaos Omöjligt, Pylades. Han är son till kung Agamemnon och kan aldrig som modernmördare bli landets konung.

Helena Jag föreslår en kompromisslösning.

Menelaos Nå?

Helena Det finns prejudikat. Har det icke hänt förut att söner har mördat föräldrar i rättvis sak? Vad har man gjort med dem?

Menelaos De har dömts till förvisning på livstid.

Helena Ja, så enkelt är det.

Elektra Orestes i evig exil? Nesligt bannlyst från hem och familj och all äganderätt till sin fars rikedomar och rätt? Nej, det är icke rättvist. Jag måste få uttala mig. Det var jag som tog min moders liv, ty jag ställde mig bakom Orestes och hjälten Pylades och sporrade dem till att utföra dådet! Döm mig till exilen i stället!

Menelaos Elektra, du har ingen talan. Du är ej ens anklagad. Håll dig i skinnet.

Pylades Jag finner Helenas förslag helt förståeligt och nästan logiskt i enlighet med landets lag. Men om arme Orestes blir dömd till exil måste jag följa med honom. Vem skall då härskas i Argos? Du, kung Menelaos, som redan är konung tillräckligt i Sparta?

Menelaos Du visar oss på ett helt annat problem, som är enbart politiskt. Pylades, du har faktiskt rätt. Jag kan ej som regent över Sparta ta ansvar för styrelsen över Mykene och Argos. Och om vi fördriver Orestes förlorar vi konungahuset i Argos, som blir utan styrelse. Det är en omöjlighet.

några gubbar Sant talar du, kung Menelaos. Men vi kan ej ha en förvirrad Orestes som konung.

några andra Låt jungfru Elektra bli gift med Pylades. De blir acceptabla som härskare över Mykene.

några damer Ja, så tänker folket. Det vet alla väl, att Elektra och sköne Pylades står nära varandra.

Menelaos Vi har här nu hört folkets vilja, som äger måhända avgörande tyngd i debatten. Vad säger Pylades? Vad säger Elektra? Kan ni ta på er detta ansvar?

Elektra Det vet alla väl att jag älskar Pylades.

Pylades Elektra, vi fann och förstod varann redan från början. Vi har aldrig grälat. Tvärtom, vi har alltid mer dragits allt närmre varandra. Men saken här gäller ej oss lika mycket som den gäller stackars Orestes.

Orestes (i bakgrunden) Försvinn, era vidriga stinkflyn och giftiga hyenor! (*Orestes in förföljd av furierna.*) Låt mig få slippa se er åtminstone då när jag blundar!

Menelaos Här kommer den rasande token.

Orestes Försvinn, era hemska harpyor! (*skyddar sig mot furiernas angrepp*)

Menelaos Vem har släppt ut dåren? Han skulle ju hållas bakom lås och bom!

Elektra Det är synerna som driver ut honom.

damkören Ack, vilken ömklig uppslitande syn! Vår tronarvinge galen och svettig av feber och epilepsi! Vilken ädel natur har ej här gott förlorad!

Orestes Försvinn, era stinkande svarta kadaver!

Menelaos Driv ut denna dåre från domstolen!

Chrysothemis Ha då medlidande med landets förste patient!

Pylades Orestes, jag älskar Elektra.

Orestes (till sig) Vad sa du?

Pylades Jag älskar din syster, och hon älskar mig.
Orestes Är det allvar?
Pylades Förvisso.
Orestes Elektra?
Elektra Vi kan icke motstå varandra. (*träder fram till Pylades sida, de för armarna om varandra.*)
Orestes Då är allting löst. Ni blir ett, ni tar över Mykene och styrelsen, och jag försvinner med mina megäror.
Menelaos Så har vi beslutat, Orestes. Det är bäst för alla.
Orestes Jag instämmer fullkomligt. Kärleken endast kan lösa de värsta problem, ty den kraften har kärleken, att den upplöser allt ont. (*plötsligt lugn*) Plötsligt ser jag allt klart. Att jag inte har tänkt på det förut. (*tittar på erinnyerna*) Ni är bara spöken. Ni finns inte. Ni är blott foster av min fantasi. Hämnigudinnor, jag känner er icke, och ingen behöver er. Ni är helt onödiga. Det var inte Orestes som mördade Klytaimnestra. Det vet alla som var närvarande. (*Furierna försvinner.*)
Pylades Ja, det är riktigt. Orestes tog livet av endast Aigisthos. Jag dödade Klytaimnestra mest för att förhindra att hennes son gjorde det. Och jag har frikännts för dådet av min egen åklagare, som har medgett, att vi endast handlade rättvist, när vi tog ut skälig hämnd för mordet på Agamemnon, det här landets konung.
Menelaos Elektra, Chrysothemis, ni två var närvarande när Aigisthos och Klytaimnestra blev mördade. Stämmer det vad här Pylades förfäktar, att han själv tog livet av Klytaimnestra och er bror Orestes allenast tog livet av skurken Aigisthos?
Elektra Det stämmer. Så var det.
Menelaos Men varför har ni inte sagt det förut?
Chrysothemis Ingen frågade oss.
Menelaos Då har jag endast en dom att avkunna. Åklagaren, min gemål här, Helena, har redan gått med på att alla anklagelser föll utom den mot Orestes för modermord. Nu har det blivit bevisat att unge Orestes ej alls begick mordet. Då faller anklagelsen. Målet läggs ner.
(klubbar beslutet)
Orestes Nej, det är ej så enkelt. Låt mig få förklara mig.
Menelaos Du blev just frikänd, Orestes. Du har väl ej några protester?
Orestes Det är i princip riktigt som vi har sagt. Det var icke min hand som drev svärdet i min moders hjärta. Men jag var ansvarig, och hade ej gode Pylades här föregått mig hade jag gjort det själv. Min var viljan och avsikten, och det har jag ännu ej erlagt bot för. Men det vill jag göra. Ni talade om min exil. Härmed dömer jag mig själv till denna exil. Jag må söka försoning och frid på oändliga botgöringsresor i främmande land tills jag finner dem. Och det må jag göra ensam. Pylades och syster Elektra, förbli hos varandra och här, och ta hand om mitt land i min frånvaro. Er vackra saga har börjat så väl att ej något får avbryta den. Denna min dom som jag själv har tagit på mig måste alla bedöma som rättvis. Ej någon kan ha något mot den.
Menelaos Min brorson, du framstår som klokare än alla andra
Helena Jag dömer dig oskyldig, älskade systerson. Sona din oskuld så länge du vill och precis var du vill, men kom snart välbehållen tillbaka.
Orestes Tack, moster.
Chrysothemis Vi instämmer alla i vad kära moster har sagt. Du är fri, bror, att gå vart du vill men på ett enda villkor: att du även kommer tillbaka.
Orestes Jag kommer tillbaka.
Menelaos Är alla tillfreds? Juryn? Domstolen? Folket? Ni damer och herrar av Argos?

båda körerna Orestes har själv salomoniskt avkunnat sin dom, som är mer tillfredsställande än någon vågade drömma om.

Menelaos Alltså är domstolen upplöst. (*klubbar*)

Pylades Orestes, du får icke resa förrän efter bröllopet.

Orestes Självklart.

Elektra Vad hände med dina fantastiska syner?

Orestes De bara försvann inför kärleken så fort jag såg den i stället.

Chrysothemis Det gjorde de rätt i.

Menelaos (till Helena) Du klarade åtalet bra.

Helena Det var meningen. (*De omfamnas.*)

Orestes Kom med nu! Till bröllopet!

(*De sex med armarna om varandra, Menelaos med armen om Helena, Pylades om Elektra och Orestes om Chrysothemis, alla ut i samförstånd och glädje.*)

Akt V scen 1. Athen.

Theseus Vad jag inte kan förstå är varför alla stackars dömda stackare och uslingar skall komma till Athen.

Hippolyta De har väl ingen annanstans att ta vägen.

Theseus Skall Athen då överbefolkas av enbart socialfall?

Hippolyta En växande folkmängd är väl inga problem.

Theseus Nej, inte än så länge, men det som inte stannar i växten måste växa en över huvudet.

Hippolyta Du är ju liberal och demokratisk. Var då lite tolerant. Och denna flykting, modernördaren från Argos, intresserar mig.

Theseus Som fenomen eller blott som kuriositet?

Hippolyta Som båda delarna och dessutom som individ.

Theseus Ja, ge då den stackaren tillträde.

(*Porten öppnas för Orestes med Chrysothemis.*)

Vad kan vi göra för dig, stackars usle Orestes?

Orestes Store kung Theseus, tack för din gästfrihet. Jag har vandrat land och rike runt i hopp om att finna en olycksbroder någonstans som jag kunde umgås med på samma våglängd.

Theseus Du menar, att du önskar finna någon annan som mördat sin moder.

Orestes Ungefär så.

Theseus Men blev du ej frikänd? Var du ej oskyldig?

Orestes Jo, men jag var ändå ansvarig.

Theseus Och vem är flickan här?

Orestes Min ogifta syster Chrysothemis som följt mig i exilen.

Hippolyta En vacker flicka. Hon påminner mig om Antigone.

Orestes Antigone? Vilken Antigone?

Theseus Finns det mer än en?

Orestes Menar drottning Hippolyta Antigone från Thebe?

Hippolyta Javisst. Vem annars?

Orestes Är hon här i Athen?

Hippolyta Ja, hon lever med sin far i Kolonos.

Orestes Lever han då ännu?

Theseus Ja. Han önskar sluta sina dagar där i Kolonos.

Hippolyta Skulle de inte komma ner idag i något ärende?

Theseus Jo, du har rätt, kära Hippolyta. De borde vara här när som helst.
Hippolyta De borde faktiskt ha kommit redan.
Orestes Då får man kanske träffa dem?
Chrysothemis Antigone lär likna Elektra. (*tunga slag på dörren*)
Theseus Det måste vara de. (*en tjänare in*) Ja?
tjänaren Antigone anhåller om företräde med sin far.
Theseus Visa in dem.
(En ung dam kommer in med gammal blind far med käpp.)
Oidipus Jag känner inte igen mig, Antigone. Har vi säkert kommit rätt?
Orestes O gudar! Den ende som råkat värre ut än jag!
Oidipus Vem talar? Vem kan likna sig vid mig?
Theseus Ta det lugnt, gamle kollega. Vi har bara fått en annan kollega på besök från söder.
Oidipus En ung kollega, säger du? Det kan ej vara Agamemnonns son?
Orestes (*störtar fram, faller på knä och kysser den blindes hand*) O gamling, mitt öga blir genast förblindat av tårar inför din hjärtslitande syn! Ja, det är jag, Orestes, din mördade väns son, som faller på knä för den ende som står över honom i lidande! Ack, jag känner en bön genast stiga med oemotståndlighet upp ur mitt hjärta. Min fader, o, var mig en fader i min faders ställe!
Oidipus Jag hör här ett innerligt hjärta helt brustet av tårar av renaste äkthet. Min pojke! Jag vet allting om dig och hoppades en dag få råka dig. Stanna hos oss i Athen i Kolonos! Här har vi förtappade stackare trots allt en framtid, ty denne kung Theseus stad är helt öppen för allt som är mänskligt. Här finns något som kallas demokrati, som består i att man glömmet allt vad självhärskare heter.
Theseus Ja, det har under årens lopp blivit mitt största politiska nöje att glömma mig själv. Jag var ju så hejdunrande duktig som ung, att jag sedan som kung fick för mycket av min egen präktighet. Därför uppfann jag ett mer mänskligt sätt att regera. Mitt folk får nu själva åt sig välja vilka de vill att befäller och styr.
Orestes Och du själv, konung Theseus?
Theseus Bara en bakgrundsgestalt, en symbol för Athen, representativ och diplomatisk till tusen, men störst funktion har jag som make här åt Hippolyta.
Orestes En ädel och klokt förutseende statsmannalösning. Det är kanske lösningen för hela Hellas.
Theseus På lång sikt. Vad säger du, Oidipus?
Oidipus Instämmer helt. Allt vad jag begär är att få dö i fred hos Antigone här, mitt enda barn som ej svek mig.
Antigone Jag är hos dig, far, alltid och in i döden. Betrakta mig som ditt livs trygghet.
Oidipus Jag tackar dig, älskade barn, och min tacksamhet skall vara längre än döden. Men till andra värre bekymmer än mina: har du fått försoning, Orestes, med ditt öde och dina offer?
Orestes Jag tror, gamle far, att just du är den enda som genom din vishet och erfarenhet skulle kunna ge mig rätta absolutionen.
Oidipus Du önskar således att bli min elev?
Orestes Jag vill ingenting hellre i livet än bli undervisad i livet av den som är världens förnämsta expert just på livet.
Oidipus Odysseus visste nog mera än jag.
Orestes Han är död.
Oidipus Ja, men den konst han lämnade efter sig lever.
Orestes Kan du kanske inviga oss i den konsten?

Oidipus Min dotter här läser för mig varje dag ur en annan blind skalds lärodikter. Han kallades Homeros.

Orestes Jag har hört talas om honom.

Theseus Vi äger hans samlade arbeten här i Athen.

Oidipus Och vi är alla som komna fram ur hans värld, som om han var vår skapare.

Orestes Då har jag nog kommit hem.

Theseus Stanna kvar här hos oss för i afton, Orestes och fagra Chrysothemis, så skall vi fira med festhekatomber en uppläsningkväll med blott härliga sånger av Homeros. Vad sägs om det?

Orestes Jag är helt överväldigad av din så ljuvt översvallande gästfrihet, store kung Theseus och goda drottning Hippolyta.

Theseus Tacka kung Oidipus. Han ger oss dikterna.

Oidipus Nej, det är min ljuva dotter som gör det.

Antigone Vi bör vara tacksamma alla men mest mot varandra.

Theseus Du har en klok dotter, kung Oidipus.

Oidipus Ja, vad vore jag utan henne?

Chrysothemis Du har kommit hem, käre broder.

Orestes Vad åsyftar du?

Chrysothemis Du har funnit vad du bäst behövde: en annan och bättre familj.

Oidipus Vi har alla funnit varandra, och därmed har gudarna säkert nån mening.

Antigone Kom sedan med oss upp till fagra Kolonos, Orestes.

Orestes Jag tackar för inbjudan och kommer gärna.

Antigone Vi har allas öden att dryfta.

Orestes Och framtiden.

Chrysothemis (avsides) Det verkar nog som att jag snart kan fara tillbaka till Argos allena. Orestes har äntligen funnit en annan att tänka på än blott sig själv.

Orestes Vad säger du, syster?

Chrysothemis Jag bara planerar för kvällen och festen.

Theseus Ja, det skall vi alla nu göra. Må du visa vägen för oss, Hippolyta, min skönaste drottning!

Hippolyta Ja, lämna det hela till mig bara, så skall ni få se på festliga arrangemang i kvadrat.

Orestes Får jag leda dig, fader? (*erbjuder sin arm åt Oidipus*)

Oidipus Så får jag då gå in i framtidens salighet mellan Orestes och min Antigone. Så lycklig och ärad har jag aldrig varit.

Orestes Det är ömsesidigt.

Theseus (till Hippolyta) Låt oss visa vägen till festen.
(*går ut först följd av de andra.*)

Chrysothemis (sist, till publiken) Tro mig, det är här det börjar!
(*går ut*)

Ridå.

Stockholm-Sarvsalö,
11-17 juni 2001.